

ORTUTAY PÉTER

BULI AZ IGAZ SZÓNÁL

HOVÁ TŰNNEK A TRANSPARENTSEK?

Szín pompás felvonulással, és pirosuló arccal – mert már kora reggel feltanoltak, azaz koccintottak az ünnepre –, és természetesen sok piros zászlóval, rajtuk sarló-kalapáccsal, no meg pártunk és kormányunk lángeszű vezetőinek portréival méltatták dolgozóink a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. (hatvanadik) évfordulóját Ungvár városában. A Lenin téren emelt ünnepi tribünön a Kárpátontúli Területi Pártbizottság fejesei: a város és a megye teljhatalmú urai. És köztük lehetett, teljes meglepésünkre és nagy-nagy boldogságunkra, szerkesztőségünk vezetője, Balla elvtárs is. Mondhatnék Bordást is, de minek a neveket változtatni. Változtasson a fene, úgyis mindenki magára ismer, aki itt szerepel, olvassa, és fel is fedezi nevét valahol (ámbátor egy páran már’ nincsenek közöttünk – *Requiescat in pace*). Szóval ott volt Balla, alias tovaris Bállá, alias Bakó (brrr!) László főszerkesztő elvtárs, a megyei magyarság egyetlen képviselője – mert fő a szocialista demokrácia, elvtársak, és a magyar nemzetiség képviselője –, aki a többiekkel együtt lelkesen integetett a két-három órás ácsorgás után már megcsappant lelkesedésről árukkodó demonstráció résztvevőinek. Még szerencse, hogy a vodkával kellőképpen inspiráltaknak azért mégis csak sikerült a kókadozó lelkesedést pótolniuk, és így a hangosbemondó „hurrá”-ját a felvonuló dolgozó tömegek még hangosabb, háromszoros „hurrá” kiáltása követte. Ezzel a haza és a felvonulás becsülete meg volt mentve. A tömeg, miután elvonult a tribün előtt, feloszlott. Mindenki arra mehetett, amerre akart. Természetesen ünnepelni. Azaz csak aztán, hogy a kellékeket: a zászlókat, a transzparenszeket, és pártunk és kormányunk lángeszű vezetőinek portréit a tehergépkocsikra rakták, amelyek aztán visszaindultak a megfelelő munkahelyek megfelelő rakatáraihoz értékes portékájukkal, hogy ott őrizzék őket május elsejéig, a következő felvonulásig. November hetedikén, akár csak a május elsejéiken, mindenki ott volt, önként és dalolva, a felvonuláson, mert ha nem! Jújúj, ahogy aztat Rót (ő – ki tudja miért – ragaszkodott a Rot-hoz, hát akkor legyen),

közismert nyelvész professzorunk szokta ott Ungváron mondogatni, arra még csak ne is gondoljunk, hogy mi minden történhetett azzal, aki „igazolatlanul” távol maradt az „önkéntes” felvonulásról. Minimum le-, meg – vagy isten tudja melyik igekötő helyes – szóval jól, úgy Isten igazából megkettýintették. *Ná kávjor*: (Nyam, nyam, húsz éves vagy így, s a főnöknek hatvan éves, orosz és 100 kilós debella felesége van, akire nem lehet ránézni, de azért pofázik, pofázik, ööö). Sok minden kellemetlen dolog megeshetett vele, de ezt most itt ne részletezzük. Ünnepe van, ünnepe van. Ne rontsuk el!

A szerkesztőség fordítói osztályának ügyeletes tagjai azonban nem voltak ott a felvonuláson. *Ták szkázaty* (úgymond – Brezsnyev Leonyid Iljics, vagy egyszerűen csak Iljics elvtárs kedvenc szavajárása), tartaniuk kellett a frontot az újságnál. Hisz a TASSZ és a RATAU ömlesztve szolgáltatta a híreket arról, hogyan ünnepel a nagy Szovjetunió, e hatalmas mammutbirodalom Nyugattól Keletig 10 vagy 12 ezer kilométer és megfordítva, minden köztársasága, nagy- és kisvárosa, községe és falva ezen a napon. Mármint Moszkva és Leningrád, Kijev és Ashabád, Vlagyivosztk és Komszomolszk ná Ámure (az Amur menti Komszomolszk. Hallottál róla, nem?), Tartu és Baku dolgozói. Hogyan ünnepeltek? Természetesen óriási lelkesedéssel, zászlókkal és transzparenszekkel, pártunk és kormányunk lángeszű vezetőinek portréival, háromszoros „*Hurrá*” kiáltással a tribünök előtt színpompás felvonulásukon, melyeken egy emberként részt vettek kicsik és nagyok, nők és férfiak, az egészségesek és betegek, a sánták és csúnyák, szóval nagy hazánk minden dolgozó embere, pityókásan és józanul, de természetesen önként és dalolva. És ez oly óriási nagy horderejű esemény, melyet – szólt a szabad sajtónak kiadott központi ukáz – mindenképpen kötelessége közölni a szabad sajtónak teljes négy oldalon, rögtön másnap, az ünnepet követő virradóra. Mert ha nem? Ne is találgassunk: az a szerkesztőség a nép akaratóból megszűnne létezni. Függetlenül attól, hogy milyen nyelven jelenik meg. Ha magyarul, hát magyarul. Ha lettül, hát lettül. Persze az orosz sem kivétel, elvtársak, mert *rávnooprávije* van, elvtársak. De a nagy horderejű dolgokat közölje, az istenfáját. Még akkor is, ha e nagy horderejű dolgokat a RATAU oroszul hozza le. Hisz végül is nem zakatolhatnak a gépek kínaiul. Vagy esetleg – belegondolni is szörnyű – a világimperializmus nyelvén, angolul. Csakis a nagy Lenin nagy nyelvén: oroszul: *Já bilá bi tám, ti bilá bi tám*. Hisz ezért vannak a szerkesztőségi fordítók. Az orosz szöveget fordítsák le. Ez a munkájuk. Ezért fizeti őket a párt, és a munkásosztály. A nyamvadt kis értelmiségieket, akik... Végül is, mit gondolnak magukról? Nincs felvonulás, és vod-

ka. Dolgozni kell. Fordítani. Persze, előtte, utána, na és közben is, vodkázhatnak ők is, mint az összes többi becsületes szovjet ember. Hadd menjen a munka. Majd utána kiszórakozhatják magukat a többi munkatárssal a kötelező szerkesztőségi bulin, *ná prázdnjike, jobb tvoju*, melynek fénypontja az ünnepi alkalomhoz méltó fehér asztal, rajta mindazzal, ami szemnek, szájnak ingere. És főként vodka. Vodka, vodka, vodka. Egy egész nemzetnek itala.

A kijelölt időpont a közös ünneplésre, „szerény keretek között”, déli tizenkettő volt, rögtön a felvonulás után. Ezt diktálja az ésszerűség: a jól végzett munka, akarom mondani: felvonulás után – mert az mégis csak más – a megérdemelt jutalom. A terített asztalok, rajtuk sokféle finomság: francia saláta, felvágott, sajt, zsemle, és természetesen vodka, vodka és vodka – Sztolicsnaja, Moszkovszkaja, Eksztra, Percovka –, ki melyet szeret, a szerkesztőség nagytermében, ahol a *letucskák* (munka-megbeszélések) és a különböző gyűlések (párt-, szak- meg mifene) zajlanak.

NÉHÁNY PILLANATKÉP

A *Kárpáti Igaz Szó* szerkesztősége talán egy éve, hogy új helyre költözött az egykori megyeházáról a Korjatovics térre, egy korszerűbb – nem 200–300 éves, mint a korábbi műemlék – épületbe, melyet a csehek építettek a húszas-harmincas években, persze nem szovjet stílusban, nahát. Hogy eredetileg milyen célból, azt már senki sem tudhassa, nyelvész professor elvtárs. De volt ez már üzlethelyiség, az emeleten közkedvelt kávéház, biliárd- és pingpong-terem, meg miegymás, a szovjet érában, melyben logikát keresni *szocska* a köbön. Aztán valaki az *obkomban* úgy döntött, hogy a munkakörülményeket javítandó a két vezető lap: az orosz és ukrán nyelven megjelenő *Zakarpatszka/ja Pravda* és a szovjetizmusoktól hemzsegő magyar nyelvű *Kárpáti Igaz Szó* költözzön oda. A szerkesztőség dolgozói, a *párt atyai gondoskodásáért érzett határtalan hálával szívükben*, ezt meg is cselekedték. Így kerültünk az említett térre. Jobb oldalra tőlünk a híres ungvári patika, a legrégebb, állandóan félötöt mutató nagyórájával, kedvelt randevúzó hely (*vsztretyimszja pod császámi* – találkozzunk az óra alatt), alattunk a korzó, rézsútosan szemben a „kispiaç”. Nem volt ez kicsi, hanem épp ellenkezőleg: mindig népes, zsúfolt, és forgalmas, azaz meglehetősen nagy, és az egyetlen Ungváron. De mivel korábban létezett egy nagy piac is, átellenben a Kapos utcai temetővel, ennek kispiaç volt a neve,

és az is maradt. Az új helyre való költözésben csak az volt a ráció, ha egyáltalán volt valami ráció az ungvári és kárpátaljai nagy fehér főnökök nem központi vezérlésre tett intézkedéseiben (mert ezen utóbbiakban legalább annyi volt a ráció, hogy fentről jöttek), hogy közelebb kerülünk a nyomdához, ahová egy héten egyszer minden újságírónak le kellett menni ügyeletet tartani. Az ügyeletes felelőssége volt a nyomtatás engedélyezése, azaz ő vállalt garanciát azért, hogy ne legyen benne semmi, aminek nem szabad ott lenni. Szovjetellenes propaganda meg ilyesmi.

A két szerkesztőség egymás felett foglalt helyet az épületben. Az első emeleten volt a *Kárpáti Igaz Szó*, a másodikon és a harmadikon a *Zakarpatszka Pravda*, mert hát az nagyobb volt vala. A magyar újság – melynek (kvázi) önállóságát Balla László főszerkesztő harcolta meg, s teremtett ez által fórumot Kárpátalja magyarságának – kábé 35-38 ezer, míg „testvérlapunk” két nyelven talán 120 ezer példányban is megjelent a valamikor zömmel magyarul írt vidéken, ahol negyvenöt előtt a cirill betűs írást sem igen ismerték. Vagy csak nagyon kevesen. A magyar nyelvű szerkesztőség tehát az első emeleten rendezkedett be. Lift nem volt, porta is csak később. Bárki befordulhatott az utcáról az épület masszív tölgyfakapuján. Erős is volt a hűgyszag a bejáratnál, de senki sem törődött vele. Szovjet parfüm-illat, annyi az egész. Ha nem volna, hiányozna. De még mennyire! Ezen a folyosón voltak a szerkesztőségi nagy- és kisszobák. A már említett nagyterem, ahol valamennyien elfértünk, ha kellett. Aztán rögtön mellette, ill. szemben vele Wolf Andor, az ipari rovat, és Braun Henrik, a belügyi és sportrovat szobája munkatársaikkal, az ősi Beregszászról idekerült Turóczy Bélával és Balogh Balázssal, akiknek a szocialista munkaverseny volt a szakterülete. Itt volt Kovács Frédi fotósunk laborja is. Wolf mellett Andor Gyurka, a főagronómus, aki szívesen vett át teljes terjedelmükben anyagokat a magyar lapokból és szakfolyóiratokból, és diktálta be szemrebbenés nélkül, mint sajátját, Icukának, Editkének vagy Katikának. És ha valaki rákérdezett, hogy mit diktál, Gyurka röhögve válaszolt: „Nem diktálok, te barom, hanem cikket írok”. Wolf után következett a rövidlátó és nyájas Kró Laci bácsi, a kultúrovat vezetője, később az első „emigránsok” egyike, akit ezért a szándékáért, mármint hogy családostul át akart települni az anya- vagy inkább az anyósországba, Balla pártos következetességgel, és nyilván „fentről jött” ukázra majdhogynem az infarktusba kergetett. Most már nem tudnám megmondani, hogy ki túlozta el a dolgot. Balla-e, aki felfelé és lefelé egyaránt túlbuzgó volt, vagy Kró Laci bácsi-e, aki az infarktus színlelésével akarta megúszni a további

dását, és elérni azt, hogy engedjék már ki az egykor fasiszta Magyarba. A neves kárpátaljai íróként (szocreál a javából) is számon tartott Krónak E. Gabi és B. Mihály voltak a munkatársai. Mind a kettő őstehetség. Újságírónak születtek, pennával a kezükben. Viszont most volt egy kis vaj a fejükön: írtak egy cikket valamilyen alkoholista családról. Ezért a „kommunistaellenes propagandájukért” aztán nagyon kikaptak Ballától. „Alkoholizmus a Szovjetunióban? Még mit nem? Mi nem a Szabad Európa Rádió vagyunk, uraim, hanem egy szovjet pártlap” – dühöngött Balla. De nem csinált belőle komolyabb ügyet, mert ő is tudta, hogy mennyire tehetséges ez a két gyerek. Hej, be sok Istenadta újságíró-talented is volt akkor Ungváron, akik közül szinte senki sem futott be karriert, talán az egyetlen Behun Jánoson, Csián, kívül. Ő viszont korán meghalt, szegény. És itt volt a szerkesztőség híres-nevezetes fordítói osztálya a legnagyobb fluktuációval, ahol mindenki megfordult, és ahonnan mindenki menekülni igyekezett valamilyen rovathoz. Ez igazi gályarabság volt. Akár napi ezer sort is le kellett fordítania egy-egy munkatársnak egy műszakon belül, rövid határidőre, evezőjéhez (írásztalához) láncolva. Még hozzá úgy, hogy a fejével játszott. Ha valamit félreértett, elírt, vagy valamit elírt neki a gépirónő, és ő nem vette észre (pl. „kommunista *mozgalom*” helyett „kommunista *borzalom*”), minimum kirúgták. De előbb meghurcolták: megbélyegezték párt- és szakszervezeti gyűléseken, elmondták közellenségnek meg miegymás. Jendrék Ödön és Nemes János kollégánk, akiktől precízebb és lelkiismeretesebb embereket aligha hordozott a föld, rengeteget szenvedett emiatt. És megint csak Balla elvtárs jóvoltából, aki nemcsak az újságcsináláshoz értett, hanem ahhoz is nagyon, hogy bizonyítsa kenyéradó gazdáinak: ő következetesen, a pártos szemlélet által vezérelve mindent megtesz a kristálytisza eszme és a kommunizmus világméretű győzelme – akkoriban ez volt a szlogen – érdekében. Ha kell, pofonokat osztogat, és ha kell, eltapsa azt, sőt mindenkit, aki nem, vagy rosszul szolgálja az ügyet. Hogy ő maga mennyire hitt az ügyben, azt nem lehet tudni. Helyesebben, tudta azt mindenki: semennyire sem. Hisz volt esze, nem is kicsi. Legfeljebb a gerince hiányzott. Minek az? Vagy gumiból volt, ki tudja. De – mentségére legyen mondva – kinek nem abban a világban? Tudjuk, tudjuk: a szentek, no és az ostobák. Mindkét kategóriából akadt azért egy-kettő arrafelé is. De ahhoz, hogy valaki a *Kárpáti Igaz Szó*-ban „munkatárs”, vagy fordító legyen, nem kellett szentnek, vagy ostobának lennie. Egyikünk sem volt az. Szerencsére. Szerencsére? Kellett hozzá viszont, a nyelvtudáson kívül, egy kis rátermettség, állóképesség, jó humor és sok-sok alkohol. Főként vod-

ka. Igaz, az alkoholizmus más országokban is zsurnaliszta-betegség. De nehéz volt ez a munka így is. Szegény Ödi meg János bácsi talán azért is szenvedtek sokat, mert az állandó stresszt nem tudták levezetni. Nem ittak, mert nem szerették az italt. Idősebbek lévén, régi burzsuj nevelésben részesültek, régen, otthon, áno dácu. Ezért sokkal messzebb voltak attól, hogy „igazi szovjet emberré” formálódjanak, mint mi. A munka pedig, amit végeztek (fordítottak), nagyon de nagyon nehéz volt, és ráadásul tele buktatókkal és veszélyekkel. Nem véletlen, hogy Gróf Róbert kollégánk az újságnál folyó fordítói tevékenységet találóan „fűrészelés”-nek nevezte. Csakhogy az itt használt „fűrészt” gyors pergésű motoros fűrészt volt, és ha nem vigyáztál, lekapta az ujjad, a kezed, a karod, és így tovább. Ezért, ha Balla valakit büntetni akart, a fordítói osztályra helyezte, ideiglenesen vagy akár végleg. Gályarabnak. Ott aztán kapta a korbácsütéseket a nyaka közé rendületlenül. Ááá, könnyebb volt vodkával. Több éves gyakorlat után a vodka kimondottan serkentőleg hatott az ilyen fordítást végző egyén agysejtjeire is. Arról már nem is beszélve, hogy a korbácsot sem érezte annyira. No de most ünnep van, és ne legyünk ünneprontók. Folytassuk. A szerkesztőségi buli fényét volt hivatott emelni a főnökség jelenléte is. Sorrendben: Balla László, a főnökök főnöke, a teljhatalmú főszerkesztő, hangos nevetéssel (ilyenkor jó kedvében volt) és szokásos csokornyakkendőjével, melyet, ha ideges volt, állandóan rángatott és csavargatott. Most békén hagyta, a csokornyakkendőt. Helyettesei, Vladimír Mihály, a párttitkár, Lusztig Karsci, a ravasz róka, akit csak a zsebe érdekelt, no meg a családja: orosz felesége, akitől félt, és pulykatojás képű, de amúgy meglehetősen csinos, nyúlánk és jó alakú Natasa lánya, akit most magával hozott, hogy közszemlére tegye és udvaroltasson neki a magyar fiúkkal. Az orosz lányok szerették a magyar fiúkat: szellemebbek, műveltebbek voltak, mint szláv kortársaik. Legalábbis Ungváron. És a harmadik helyettes, Sz. Béla, téglási (cehlivkai) parasztyerek, aki az egyszemélyes pártrovat vezetője és munkatársa is volt egyben. Később, igaz, „ajándékba kapta” B. Lujzát, a bátyui hölgyeményt, aki nem volt se szép, se csúnya, csak valamiért mindig morgós, és szeretett mindenkinek egy kicsit betartani. Valamiért élvezte. Ki tudja, miért. Itt volt aztán Csaba, a felelős titkár, szintén falusi gyerek, valahonnan Beregszász vagy Nagyszöllős környékéről. Nyakas, mint Ugocsa, de volt érzéke az újsághoz. Máshoz nem igen értett annak ellenére, hogy matematika-fizika szakos egyetemi diplomát is szerzett. És kedves nején kívül szerette az édes bort, a „*krepuskát*”, amelyből mindig tartott egy-két üveggel íróasztalának fiókjában. Itta is feszt, már

miért ne itta volna. Nemes jó szívét meg az mutatta, hogy még kínálta is, színültig töltve a két decis poharat, ha éppen arra akadt dolga az embernek. K. Rozika olvasószerkesztő, mindentudó irodalmár, hatalmas lexikális ismeretekkel, öreglány, akinek aztán mégis sikerült férjhez mennie. S ennek minden bizonnyal jobban örült, mint éles szemének és eszének. Z. Miklós barátom, tördelőszerkesztő volt Nagy Évikével felváltva. Ki tudja miért, valahogy úgy alakult, hogy a tördelők szobája volt nálunk a vicceselő szoba, ahol mindig hangos volt a röhögés. És még voltunk egynéhányan. A fordító: Ödön, a jogász, Nemes János, a pedáns, Danielovics Pista, a tetőtől talpig úriember, mindenki kedvence, különösen a nőké. Továbbá T. Bandi, a sziporkázó agyú ifjú titán, író és műfordító, aki sehol sem tanulta a mesterséget, jött az úgy magától. Aztán itt voltak a hölgyek: a duci kis szépség Kósné Pásztor Mancika, jó nagy és domború fenékkal, amelyet mindig megbámultak a férfiak, és aki tehette, megpaskolta. A felsőbbrendű T. Éva és a mindig mosolygó G. Zsuzsa; a szépséges és domború, töltött galambra emlékeztető Joóné Schneider Évike, akit minden férfi szeretett volna megkapni, és némelyiküknek sikerült is. Itt voltak gépirónőink, szintén „gályarabok”, akik napi nyolc óra hosszát verték az írógépet: Ica néni, Kati néni, Edit néni az idősebbik korosztályból, Juditka, Szilvike, Zsuzsika, a fiatalabbikból. Ha csend volt a szobájukban, az mindenkinek feltűnt. Egyszer Miska bácsi egy hosszabb szünetbe (csendbe) beleszagolva, oda hívott valakit magához, és megjegyezte: „Hallod, hogy nem hallani?” Ezzel azt akarta jelezni, hogy a gépirónők állandóan panaszkodnak, hogy rengeteg a munka. Ugyan! Hisz ő, Miska bácsi, most is hallja, hogy nem dolgoznak, mert nem hallja, hogy dolgoznának. Szóval, majdnem mindannyian itt voltunk, összejöttünk a szerkesztőségi bulira. Miért ne? Hisz mulathatunk kedvünkre, és nem kell előre bevásárolni, hazacipelni mindent a hátunkon, s otthon sütni-főzni: a vezetőség fedezi a számlát, így hát lesz bőven ingyen kaja és pia, és a társaság is jó. Nagyjából kedveltük, sőt megkockáztatom: valamennyire szeretttük is egymást. Végül is egy csónakban eveztünk, és egy többé-kevésbé összetartó, magyarul beszélő szigetet alkottunk a hatalmas szláv tengerben. Az egymást különösen kedvelők kisebb csoportokat – hál’ Istennek nem egymást fúró klikkeket, hanem csak csoportokat – is létrehoztak a munkahelyen, s ennek keretében kávéztak, iszogattak, társalogtak, filozófáltak, s ugratták egymást. „Hej, Miklós barátom”, szólalt meg bús komoran Danielovics Pista, a már kissé kótyagos úriembert játszva a napi fordítói munka során elfogyasztott alkohol mennyiségétől, „be jó lenne, ha ma február másodika lenne, és nem

november hét”. „Osztán miért?”, kérdezi vissza Miklós. „Mert akkor kijöhetne a farkas az odújából, és a tavaszt várnánk, nem pedig a telet.” „Nem a farkas, te marha, hanem a medve”, igazítja helyre öntudatosan a műveletlen Pistát Miklós. „Akkor a faszát vedd be”, röhög fel Pista, s vele a körülötte ülők. Miklóst meg a gutman kerülgeti.

Jó volt összebújni is. Hát időnként összebujtunk. Mint most is. Kezdődhet a buli. El is kezdődött.

MINDENT SZABAD, DE CSAK... MÉRTÉKKEL

„Halljuk, halljuk”, kocogtatta meg tompa nyelű késével színültig töltött két decis vodkás poharát a mindig hangadó Braun Henrik, miközben rava-szul és sunyin pislogott egészséges szemével. Főként az Évát próbálta bővíteni. Nem volt félszemű, de a bal szeme sokszor mintha mozdulatlan lett volna, mint a kígyónak. Félték is tőle. Ezért, vagy ki tudja... – Hagyjuk már Miska bácsit is beszélni, tovarisok, hagyjuk a ricsajt – mondotta öntudatosan, s vigyorgott, no meg a nyála is csorgott, mert valamelyik csajt szívesen megdugta volna, akár ott helyben is, ha hagyja. Még nem döntött igazán, kit válasszon. A nagydarab T. Éva volt a kedvence, kellett is magát előtte rendesen, sugdosta is kétértelműségeit, de esélye szintén nulla. Akkor a kis pipi Juditka. Fialat és ropogós, most múlt 17, egyenesen az iskolapadból. Talán egy kis vodka, no meg egy kis enyhe erőszak. Bedugja a kezét a bugyiba, megcsavargatja azt a kis micsodát, a csiklót, oszt beljebb. Ha már megujjazta, akkor... Csorgott a nyála, mint az istennyila.

Miska bácsi szólásra emelkedett. Ha általános zagyvaságokat kellett mondani, Balla mindig átengedte első helyettesének a szót. Ő – Balla, nehogy mán – csak komoly dolgokról, komolyan volt hajlandó beszélni. Legalább is a szerkesztőségben. Így hát Miska bácsi hatalmas két decis vizes poharát csak félujjnyira töltve, hogy mindenki láthassa, miszerint ő nem alkoholista, ő nem szereti az italt, ő igazi pártember és rendes, stb., de persze elnézi azt is, ha valaki, mint Braun Henrik, no és azok a semmirekellő fordítók: O. P., D. I., T. B., és azok a szép nagy vastag és húsos combú, az istenit, de csorog az emberek nyála – nagyseggű csajok ilyen alkalomból, mint ez a mai, alig várják, hogy SZTOLICSNAJA VODKÁVAL színültig töltött vizes poharukat felöntsék a garatra – ettől az égvilágon nincs jobb, ti tetvesek –, és felhajtva, *pááá rússzki, kák pálozseno, jobbj tvoju ...* Nehogy mán valamiféle

úri burzsoá szokás szerint, pfuj... De ő nem. Ő csak szólásra emelkedik, és csak az ünnep tiszteletére iszik. Soha máskor. „Eltársak”, mondja kicsit akadozva. Miska bácsi mindig akadozva beszél. No, nem dadogott, de egy kicsit akadozva beszélt. Ez különös bájta, ha úgy tetszik *sármot* vagy színt kölcsönzött neki, és mindig rövid rögtönzött beszédeinek. – E-eltársak. Ugye, mindenki tudja, ho-hogy milyen napot is ünneplünk ma? Persze, hogy tudja. M-mint ahogy a vi-világ ö-összes békét akaró embere is tu-tudja. Ma van a na-nagy október napja. Nem mondom, hogy most be kell ru-rugni –, s itt jelentőségteljes pillantást vetett az érintettekre, mármint azokra, akik időnként hajlamosak voltak az ilyen apróbb kis eltévelyedésekre; s ők vették is a lapot, és bűnbánatot színélve szemüket is lesütötték –; hanem csak azt mondom, hogy erre igyunk – fejezte be nagyhatású beszédét Miska bácsi.

– Brávó, Miska bácsi! Jól kivágtad a rezet –, hangzik innen is meg onnan is, főként Brauntól, aki megpróbálta az Éva combjára tenni a kezét, de kapott egy rúgást a térdébe és egy „veled oszt mán nem” sziszegést. Maradt a Kati-ka, őt úgy sem szereti senki, nem kurva, gondolta a Braun, és nem volt szomorú... Kezek lendülnek, poharak csendülnek, és mindenki boldog, mosolyog. „Hát persze, hogy igyunk. Hogyne innánk. Vágujuk be, mint szél a budiajtót”, hangzik a szellemeskedőktől a szellemes kommentár, amire Miska bácsi rosszállóan a fejét csóválja. Ezek az újságíró ördögfiókák még ezen a szent napon is illetlenségeket beszélnek. Olyasmit, hogy „budi”. Ejnye, de ez már igazán ejnye-bejnye. Balla, jobb kezét a szék karfáján nyugtatva, mosolyog. Látszik rajta, hogy elégedett. Csapata rendben elvonult a tribün előtt, „*hurrá*”-t is kiáltott háromszor. A nagyfőnök meg is dicsérte érte: „*Molodci, Kárpátyi Igáz Szó*”, mondta vas és arany fogait villogtatva Mazur elvtárs, a másodtitkár, aki verhovinai ruszin gyerek létére magyarul is elég jól tudott, de csak nagyoroszul szeretett beszélni. Mint Lenin és a grúz Sztálin. Még akkor is és annak ellenére, hogy erősen lehetett érezni orosz beszédén a Kárpátok bércseit, más szóval a *po násemu*-t (a mi nyelvünket, azaz a ruszint). A ruszint és a keleti, irodalminak kinevezett ukránt csak szűk körben használta, és akkor sem szívesen. Még a magyar szavakat is oroszosan ejtette, mint most is. A dicséretre Balla elpirult. Jól esett, hogy a „legmagasabb” főnökség szemmel tartja tevékenységét, értékeli. És jó érzés volt az is, hogy késés nem volt, a RATAU idejében tudósított, a fordítók se rúgtak be nagyon, az anyag rendben lement a nyomdába, a korrektorok, reméljük, minden hibát kifogtak, Breznyev Leonyid Iljics nevéből és címeiből nem maradt ki betű, úgyhogy minden rendben lesz. Nem lesz *vigovor*, vagy *jobb*

tvoju, eto sto tákoje, sznová... „Mulassatok csak, gyermekeim, megérdemlitek. Rendes srácok vagytok”, és Laci bácsi, vagy Balla elvtárs, kinek mi, „szeret benneteket. Csak ne lennétek olyan zabolátlanak. És ne nekem kellene mindenért tartani a hátam, mint legutóbb, amikor a megyei első titkár nevét Braun elírta. No, de végül is, ezért is vagyok ebben a pozícióban.” Például most is. Danielovics Pista már a harmadik pohár vodkát issza Turóczyval. „Jól van, jól. Nem sajnálom” – gondolja Balla –, „csak aztán hülyeséget kezdtek majd beszélni, sok hülyeséget, meg majd még a rendszert is bíráljátok, nyíltan a közösségben, én meg tarthatom a hátam majd megint. Arról már nem is beszélve, hogy másnaposak meg harmadnaposak lesztek, s olyankor nem lehet hasznokat venni. A munkának pedig mennie kell, nincs pardon” – keménykedik magában a főszerkesztő. És ha már idáig jutott gondolataiban, még egyszer szemügyre veszi beosztottjait, akik az ő katonái, „mert tűzbe mennének értem”, gondolja, s ezért érdemes vigyázni rájuk. Mert bizony, vigyázni kell rájuk is, nemcsak magára. Nagy a felelősség. Ugye, itt van például ez a Braun. Sunyi, alamuszi kis mitugrász. Persze, persze, Lusztig, Wolf és Kroó Laci sem kivétel, és az *obkomban* is akad egy néhány, akikkel együtt kell működni. De azok legalább tudják, hogy hol a helyük. És nem fogják Jasszer Arafatot szidni, meg a hatvanhetes háborút dicsérni. És soha sem mernének a háta mögött szervezkedni. Ha valami nem tetszik nekik, megmondják, előbb vagy utóbb. Viszont Braunnal nem tudja az ember, mit forgat a fejében. S vannak kapcsolatai. Még „a legfelsőbb helyeken” is. Aztán meg itt van ez a Misi. Őstehetség. Képzett is, meg művelt is. De sokszor berúg. A múltkor is, keresek valamit az íróasztala fiókjában, és mindenütt üres *krepuska* üvegek. Jó, egy újságírónak lehet inni, de ennyit. És szereti a nőket. „Beszélnem kell veled”, gondolja még magában Balla. „Meg T. Bandival is”, folytatja gondolatait. „Túl sokat lép félre. Mindenki tudja, hogy most egy tizenéves csinibabával fut. Szegény jóra való kis orosz felesége teljesen ki van borulva. Nálam is járt panaszkodni. Meg hogy neveljem meg a férjét. Hát már csak ez hiányzik. Mi vagyok én, száraz dada? De valamit tenni kell, mert az asszonyka – jó orosz szokás szerint – az egész várost telekürtöli, hogy a férje, aki *szotrudnyik gázeti Kárpáti Igoz Szov*, micsoda *ámorálnij* lator. S ezzel még az egész szerkesztőség rossz hírért kelti. Azt pedig, a kutyafáját, senkinek sem engedem. Bandinak sem, bármennyire is kedvelem. Ha így folytatja, kirúgom.” És szemé villogni kezd. A szerkesztőség jó híre Ballának még az atyáristennél is fontosabb. Életművének java része ez. Vagy még ennél is több!

Az asztalnál mindenki igyekezett úgy helyezkedni, hogy lehetőleg minél kellemesebb legyen a társasága. Minél szellemesebb vagy fogdosnivalóbb partner, az üljön mellette. Nehogy mán az Edit néni, vagy az Ica néni, aki ha lemegy a bányába, feljön a szén. Az indulásnál. Aztán meg úgyis összekeveredik minden, amikor a vodka már hatni fog. Pista Szilvike, no meg Mancika mellé. Mert hát a Pista olyan. Dzsentslömön, meg állítólag jó nagy neki, mondják róla a kolleginák. Mondta is a Pista, hogy Mancika szeret vele... mármint a Pistával szexelni. Szegény Cigány, erről ő jut az eszembe. Cigány, az egy kutya volt. Nem is kutya, hanem puli. A puli az puli, nem kutya. Szóval ahányszor a Pista felvitte Mancikát a lakásra, kizárta a pulit, mert hogy hát csak egy hálószoba vót. Az meg ugatott egyfolytába'. A nem tudom hányadik kapcsolat után Mancika azt találta mondani, hogy Pista most mán válasszon: Ezt nem lehet tovább bírni. A kutya csak ugat és ugat, és mit ugat? (No, mit csináljon, szegény, no, mit?). Vagy a kutya, pardon a puli, vagy ő. Pista persze, hogy választott. És persze, hogy nem a Mancikát. Kit érdekel. Ez csak természetes!

Töltött galamb Joóné Schneider Évike szemében is megjelent egy sejtelmes fény: valakire ma kiveti hálóját. Ő már tudja, hogy kire. Az még nem tudja. Kati néni, aki az első generáció ugyan, vagyis a huszonéves bujálkodók szerint már nem fiatal, de már évek óta elvált, és él férfi nélkül, mert hálójába – úgy érzi, nem akadt hal ezen a nagy múltú és velejéig romlott Ungváron – ma azt gondolja, hogy ennek már a fele se tréfa. Kinek és minek tartogatja szüzességét: valakit úgy elkap, hogy megemlegeti. Figyel. Hátha sikerül megint azt a hülye nagyképű fordítót, Öcsit, behülyítenie, mint a múltkor, aki azért hülye, mert nem tudja, hogy itt a szerkesztőségben minden nő őt kívánja. Fiatal, sportos, és vág az esze, mint a borotva, csakhogy ő nem tudja. Berúgott, és csapni kezdte neki a szelet. Pedig nős meg minden, gyereke is van vagy húsz-huszonöt. De kit érdekel. És haza kísérte. A Bercsényi utcán meg nekinyomta egy kerítésnek, hogy majd bedőlt a fakapu, smárolni kezdte, meg úgy megnyomkotta a mellét, hogy az minden volt, csak jó nem. Istenem, istenem, mikor is volt ez? Aztán meg a markába nyomta két méter húsz centis falloszát. Kemény volt, igazi fallosz, két markába sem fért el. Szagolni se szagolt ilyesmit vagy húsz éve. „Milyen szép nagy”, ennyit volt képes kinyögni, és letérdelpelt. Egyenest a pocsoljába. Vadonatúj harisnyájának annyi, de ki törődött vele, ott a kapu előtt? Döngött a kapu, félt is, hogy kijön valaki. Neki meg szopni kellett. Ki is szopta az utolsó cseppig, pedig vagy hárman is elmentek mellettük, és azt mondták, hogy fúj, fúj. Perverz

disznók! Mit néznek oda? S aztán itt van Zsuzsika, az ifjúsági laptól jött át, mint gépíró. De már mutogatja oroszlánkörmeit. Cikkeket ír, és fordít, s mindezt jól csinálja. Még sokra viszi, már csak azért is, mert a szerkesztőség férfi tagjainak legalább a fele szívesen henteregne egyet vele. A Peti sem jobb, csak csapja neki a szelet, pedig hát tudni kéne neki, hogy azért nő és nő közt van különbség. Hű, de belemártaná a nagy kést, mind a kettőbe. Mért nem vagyok én neki jó, mért kell neki más. Még ötven éves se vagyok, és kemény a mellem meg a seggem. Pedig csak egyszer kapnám meg – még egyszer – azt a hülyét az ágyban. Az agyát is szétkúrnám! És ez a liba talán majd azt is tudni fogja, kinek a barátságát érdemes maga mellé állítani. Most is sugdos Misi valamit a fülébe. Egy verset mond skandalva: „Elefántcsont palota, boltozatos melled” (hülye Misi, neki is a csöcs meg a pöcs a minden) – ezt Babits Mihály írta. „Be megsimogatnám mind a kettőt, ha ezt megengeded” – ezt meg én, mondja. Nem egészen rímel, de mit számít az. Zsuzsa kissé elpirul, mert az illendőség úgy kívánja, de aztán hangosan nevet. S ilyenkor gödröcskék is vannak az arcán. Misit ez felizgatja. No nem csak a gödröcskék, hanem mert Zsuzsika már a két tenyerét is odaadta, és az ágyékhöz dugta, persze csak úgy *ápropó*. Csak egészen véletlenül. Az meg meleg, fürgé és játékos. Mint a pinuskája, gondolja Misi, mennyi szaft lehet benne, te jó ég, és máris a zsebkendője után nyúl, de már későn. Elélvez. Szerencsére a nadrág sötét. Nem látszik rajta a folt. Ha-ha-ha. Tovább sugdos. Zsuzsának tetszik. A Misi testéből áradó delej, és a vodka is melegít. Braun meg besegíteni próbál. Mert az Éva az totál kudarc, a hülye kurva, Katika meg még félénk. Egyelőre. Harmadszor ajánlja Misinek – mármint a Braun –, hogy tegye fel Zsuzsának a klasszikus kérdést: „Mi lehet jobb egy vadonatúj tizenhét éves szűz pinánál?” Na, na, mi lehet? Amire a válasz: „Kettő.” Misi nem kér az udvarláshoz segítséget, negligálja Braunt, amire az meg is sértődik. „No, várj csak”, gondolja Braun. „Jössz te még az én utcámba”. És a Katika combjára helyezi a kezét, és arcátlanul a bugyijába dugja. Szegény, mármint a Katika, nem mer ellenkezni. Nem jó, de nem is olyan rossz, ahogy ott kaparászik ez a ronda sárga fogú nyálas vénember. Mint amikor egy fűszál csiklandozza az orrod, és tüsszenteni kell. Ki lehet bírni. És tüsszenteni. Engedi az idősebb kollégának, hogy hüvelyk és mutató ujjával megcsípjé csiklóját. Megfogja és csavargassa. A csikló még apró és félénk, de duzzadni kezd, mint a giliszta. *Sic itur ad astra.*

(Folytatjuk)